

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M.**, s. r. o., M.S., zastúpený: J. K., advokát, H., proti žalovanému: **U.**, a. s., L., B.B., **o splnenie povinnosti vyplývajúcej z poistnej zmluvy vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 14Cb/185/2006**, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. februára 2010, č. k.: 13Cob/203/2009-191, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Martin rozsudkom zo 16. apríla 2009, č. k.: 14Cb/185/2006-137 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a trovy konania žalovanému nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca sa návrhom z 12. apríla 2006 domáhal zaplata sumy 5.495,85 Eur spolu s 13% ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.495,85 Eur od 06. 08. 2003 do zaplata, titulom zaplata poistného plnenia z poistnej zmluvy.

Súd prvého stupňa zmluvný vzťah, ktorý medzi účastníkmi vznikol, vyhodnotil ako obchodno-záväzkový v zmysle § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka. Na zmluvu, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi konania, súd prvého stupňa v súlade s ust. § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa mal v konaní preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená Poistná zmluva č. X. (ďalej len „poistná zmluva“) v zmysle ust. § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predmetom poistnej zmluvy, okrem iného, bolo poistenie prevádzkovo-obchodného zariadenia aj pre prípad krádeže a lúpeže. Súčasťou poistnej zmluvy boli všeobecné poistné podmienky pre poistenie majetku proti krádeži a lúpeži – 1999 (ďalej len „Všeobecné poistné podmienky“). Žalobca si návrhom z 12. 04. 2006 uplatnil nárok voči žalovanému na poistné plnenie z poistnej zmluvy, z dôvodu, že nastala poistná udalosť – krádež strojového zariadenia z priestorov žalobcu, ktorej sa mali dopustiť I. K. a I. B.. Rozsudkom Okresného súdu Martin z 28. 07. 2008, sp. zn.: 13T/70/2003, ktorý spolu s uznesením Krajského súdu v Žiline z 26.11.2008, sp. zn.: 2To/70/2008, nadobudol 26.11.2008 právoplatnosť, mal súd preukázané, že poistná udalosť, na základe ktorej žalobca žiadal od žalovaného vyplatiť poistné plnenie nenastala. Uvedeným rozsudkom boli obžalovaní I. K. a I. B. oslobodení spod obžaloby, pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin krádeže, nakoľko tento skutok, ktorého sa obžalovaní mali dopustiť tak, že dňa 25. 05. 2002 vnikli do priestorov firmy M., s. r. o., M. a z priestorov firmy odniesli 8 kusov vysoko špecializovaných strojov na výrobu zipsov, podľa právoplatného rozsudku nie je trestným činom. Z odôvodnenia rozsudku sp. zn.: 13T/70/2003 súd prvého stupňa zistil, že opísaný skutok súd nevyhodnotil ako trestný čin, ale ako uplatnenie zádržného práva v zmysle ust. § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Na uplatnenie zádržného práva boli splnené všetky zákonné predpoklady. O úmysle obžalovaných uplatniť zádržné právo, svedčí, že jeho plánované uplatnenie nahlásili predstavitelia P., s. r. o.. B. na políciu, následne v zákonnej lehote požiadali o súpis súdneho vykonávateľa.

Súd prvého stupňa mal za preukázané, že nenastala poistná udalosť predpokladaná v poistnej zmluve, a tým ani nevzniklo právo žalobcu na plnenie v zmysle ust. § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ nebol ustálený právny základ žalobcu na poistné plnenie, že poistná udalosť – krádeže nastala, nemohla na strane žalovaného vzniknúť povinnosť plniť a z toho dôvodu nemožno hovoriť, že nastala splatnosť poistného plnenia. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s tvrdením právneho zástupcu žalobcu, že žalovaný mal povinnosť plniť v lehote 15 dní od oznámenia skončenia vyšetrovania, ktoré vykonávajú orgány polície poisťiteľovi v zmysle čl. 6 všeobecných poistných podmienok. K tomu oznámenie došlo 21. 07. 2003, kde polícia poisťiteľovi oznámila, že prípravné konanie sa skončilo podaním obžaloby. Pokiaľ nebola preukázaná poistná udalosť podľa poistnej zmluvy – krádež strojového zariadenia, nevznikol žalobcovi nárok na poistné plnenie zo strany žalovaného ako

poistiteľa. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. 03. 2003, sp. zn.: 2CDo/122/2002, podľa ktorého právny základ práva poisteného na poistné plnenie je ustálené právoplatným rozsudkom. Súd zamietol návrh právneho zástupcu žalobcu na výsluch svedka I., ktorý bol v čase, kedy došlo k spornej udalosti štatutárnym orgánom žalobcu. Podľa názoru súdu prvého stupňa skutočnosti, ktoré mali byť preukázané svedeckou výpoveďou I. – že žalobca si splnil povinnosť a oznámil túto udalosť príslušným orgánom, neboli sporné s ohľadom na právoplatný rozsudok Okresného súdu Martin z 28. 07. 2008, sp. zn.: 13T/70/2003.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje so skutkovým zhodnotením a právnym záverom súdu prvého stupňa. Len na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvého stupňa v spojení s odvolacími dôvodmi uviedol, že bolo nepochybné, že žalobca sa žalobou zo dňa 12. 04. 2005 domáhal zaplatenie 165.568,-- Sk, titulom poistného plnenia z poistnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 01. 04. 2001, podľa čl. 6 Splatnosť poistného plnenia všeobecných poistných podmienok, na tom skutkovom základe, že dňa 25. 05. 2002 do priestorov žalobcu, vnikli dvaja páchatelia I. K. a I. B., ktorí svojím konaním spôsobili škodu. Uvedené konanie bolo vyšetrované pod ČVS: OÚJP – X.-2002 a bolo skončené dňa 18. 07. 2003 s návrhom na podanie obžaloby. Túto skutočnosť oznámil žalovaný žalobcovi listom zo dňa 23. 09. 2009. Z ust. § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že skutočnosť, s ktorou je spojený vznik poistiteľa plniť (poistná udalosť), musí spĺňať dve podmienky – dve zložky, a takouto je vznik náhodnej udalosti v zmluve bližšie označenej, a následne že z nej vznikla škoda. Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca nepreukázal splnenie základu pre vznik práva na poistné plnenie k momentu vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa, a to že nastala skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť, v súvislosti s tým, že sa vychádzalo z právoplatných rozhodnutí v trestnej veci, a to rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn.: 13T/70/2003 zo dňa 28. 07. 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 2To/70/2008 zo dňa 26. 11. 2008. Na to, aby súd prvého stupňa mohol prijať záver, či skutočne došlo k poistnej udalosti, pre ktorú bol v poistenej zmluve dojednaný druh poistenia (krádež a lúpež), podstatným bolo zhodnotenie vo vyššie uvedenej trestnej veci, s vysloveným právnym záverom, že skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin krádeže, súd po vyhodnení všetkých vykonaných dôkazov neposúdil ako trestný čin krádeže, ale

uplatnenie zádržného práva v zmysle § 672 ods. 2 (druhá veta) Občianskeho zákonníka. Ak teda poisťná udalosť – krádež preukázaná nebola, tak nebol preukázaný prvý atribút, pre vznik povinnosti poisťiteľa plniť v zmysle § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto ani nemohla nastúpiť „splatnosť“ v zmysle § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Samotný poukaz na list žalovaného z 23. 09. 2003, ktorým žalobcovi oznámil, že listom zo dňa 21. 07. 2003 mu OÚJP PZ SR v M. oznámil, že vyšetrowanie bolo skončené s návrhom na podanie obžaloby voči obvineným z trestného činu krádeže, vo väzbe k tvrdeniu splatnosti poisťného plnenia podľa čl. 6 všeobecných poisťných podmienok, ako doručenie rozhodnutia orgánov polície poisťiteľovi, je relevantné len potiaľ, pokiaľ už v rámci vyvolaného súdneho konania dôjde k preukázaniu skutočnosti, že základ – poisťná udalosť, bol daný. Vzhľadom k tomu, že súdne konanie skončilo právoplatným rozhodnutím so záverom, že nedošlo ku krádeži, t. z. nedošlo k poisťnej udalosti definovanej vo všeobecných poisťných podmienkach, nebol daný základ pre vznik práva na plnenie žalobcovi. Splatnosť nároku je sekundárna a nastupuje len v tom prípade, ak je preukázaný základ.

V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorý neuskutočnil návrh na priznanie trov odvolacieho konania a vznik takýchto trov nebol preukázaný, preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 5.495,85 Eur s úrokom z omeškania 13 % p. a. z tejto sumy od 06. 08. 2003 do zaplatenia a trovy konania a trovy právneho zastúpenia.

Dovolateľ ako dovolací dôvod uviedol, že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

Dovolateľ k samotným dôvodom dovolania uviedol, že dovolací súd odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa prejednal a o odvolaní rozhodol v zmysle ust. 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania. V zmysle napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa k odvolaniu písomne vyjadril aj žalovaný, pričom toto vyjadrenie konajúci súd žalobcovi nedoručil. Odvolací súd teda rozhodol bez toho, aby považoval

za potrebné žalobcu oboznámiť so všetkými tvrdeniami žalovaného, a aby dal žalobcovi možnosť sa s týmito tvrdeniami vysporiadať. Táto skutočnosť je o to závažnejšia, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, t. j. aj prípadné nahliadnutie do súdneho spisu (ktoré, vzhľadom na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, nemá žiadnu právnu relevanciu) nebolo realizovateľné (žalobca nemal k dispozícii spisovú značku odvolacieho konania). Dovolateľ má za to, že takýmto postupom súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces (minimálne v obsahovej zložke tohto práva týkajúcej sa rovnosti zbraní), t. j. právo ustanovené v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Dovolateľ má za to, že princíp rovnosti zbraní, jedna z črt širšieho ponímania spravodlivého procesu vyžaduje, aby každá strana mala primeranú možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do zjavnej nevýhody voči jej oponentovi (ESLP – *Dombo Beheer B.V. v. Holandsko*, 1993, *Ankerl v. Switzerland*, 1996, *Komanický v. Slovensko*, 2002). Koncepcia spravodlivého súdneho konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, v ktorom strany musia mať možnosť nielen predložiť dôkazy nevyhnutné na podporu úspešnosti svojej žaloby, ale zároveň zoznámiť sa a vyjadriť sa ku všetkým predloženým dôkazom alebo stanoviskám s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie (*Nideröst-Huber v. Švajčiarsko*, 1997, *Mantovanelli v. Francúzsko*, 1997). Odňatie možnosti konať pred súdom, ako aj nesprávne právne posúdenie v odvolacom konaní a v konaní pred súdom prvého stupňa dovolateľ vidí aj v skutočnostiach, ktoré uviedol vo vyjadreniach v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj vo svojom odvolaní proti uzneseniu súdu prvého stupňa.

Dovolateľ ďalej uviedol, že súd prvého stupňa mal rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn.: 13T/70/2003 zo dňa 28. 07. 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn.: zo dňa 26. 11. 2008, za preukázané, že predpokladaná poistná udalosť – krádež strojového zariadenia, nenastala. Pokiaľ nebola preukázaná poistná udalosť, nevznikla povinnosť žalovaného plniť. Súd prvého stupňa oprel argumentáciu o rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 03. 2003, sp. zn.: 2Cdo 122/02. Žalobca uzatvoril so žalovaným poistnú zmluvu, v ktorej suma pre prípad krádeže a lúpeže bola dohodnutá na 1.281.674,-- Sk s ročným poistným pre túto udalosť 2.310,-- Sk. Poistná udalosť nastala dňa 25. 02. 2002 a bola oznámená orgánom činným v trestnom konaní. V zmysle všeobecných zmluvných podmienok považovalo šetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti žalovaného plniť za skončené doručením rozhodnutia orgánov polície poisťiteľovi. Prokurátor nie je orgánom polície, ale orgán činný v trestnom konaní. Postup žalovaného, ktorý oddiaľoval poskytnutie poistného plnenia po doručení obžaloby prokurátorom, je konaním v rozpore s poistnou

zmluvou. Rozhodnutie orgánov polície bolo žalovanému doručené dňa 21. 07. 2003 a od tejto doby začala plynúť 15-dňová lehota splatnosti poistného. Tomuto zmluvnému ustanoveniu zodpovedá ust. § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom ide o kogentné ustanovenie, ktoré poskytuje poistenému širšiu ochranu ako všeobecné zmluvné podmienky, pretože stanovuje lehotu 1 mesiaca na skončenie vyšetrovania, inak je povinný poskytnúť primeraný preddavok. Širšia ochrana spočíva v tom, že poistený nahlasuje poistnú udalosť okamžite a poisťiteľ musí už za mesiac poskytnúť primeraný preddavok. Škoda spôsobená poistnou udalosťou vychádza v tomto prípade z presne zdokumentovaného stavu prípravného konania a znaleckého posudku. Pokiaľ sa súd prvého stupňa a odvolací súd odvolávajú na rozhodnutia súdov v trestnom konaní, ktoré im boli oznámené v roku 2009, aplikujú tak ust. § 154 O. s. p., ide o nesprávne právne posúdenie, pretože toto ustanovenie sa nedotýka hmotnoprávných predpisov, ktoré vznik, zmenu alebo zánik práv, či povinností viažu na určitý okamih. § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý je hmotnoprávnym predpisom v spojení s čl. 6 všeobecných poistných podmienok určuje, kedy vznikla povinnosť žalovaného plniť. Orgány polície resp. súdy môžu trestné veci rozhodovať aj 7 či 8 rokov, a ustanovenia Občianskeho zákonníka sú potom v praxi neaplikovateľné. Skutočnosť rozhodnutia súdu v trestnom konaní, je irelevantná vzhľadom na právny vzťah poisťiteľa a poisteného, pretože tento vzťah je výlučne občianskoprávny a rozhodnutie v trestnom konaní, môže mať výlučne vplyv na postavenie poisťiteľa voči tretím osobám, s ktorými nie je v zmluvnom vzťahu.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že trvá na svojich prednesoch a písomných stanoviskách a žiada, aby Najvyšší súd SR potvrdil rozsudky Okresného súdu Martin a Krajského súdu v Žiline ako právne odôvodnené a vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v lehote stanovenej v § 240 ods. 1 O. s. p. a po preskúmaní veci v zmysle § 242 ods. 1 O. s. p. dospel k záveru, že v danej veci dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku

svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V predmetnej veci odvolací súd rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení nevyslovil, že je dovolanie prípustné, a preto prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O. s. p. nie je daná.

Dovolateľ v dovolaní prípustnosť dovolania zakladá tým, že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. V ustanovení § 237 O. s. p., sú taxatívne uvedené dôvody, ktoré zakladajú prípustnosť dovolania, lebo v konaní došlo k vadám v tomto ustanovení uvedených. Dovolací súd je vždy povinný prihliadnuť na tieto procesné vady, aj keď ich účastník nenamieta.

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Dovolateľ naplnenie ust. § 237 písm. f/ O. s. p. vidí v tom, že odvolací súd nedoručil dovolateľovi vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu, a následne o odvolaní žalobcu rozhodol v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania. Odvolací súd teda rozhodol bez toho, aby žalobcu oboznámil so všetkými tvrdeniami žalovaného, a aby dal žalobcovi možnosť sa s týmito tvrdeniami vysporiadať. Žalobca nemohol nahliadnuť do spisu, nakoľko nedisponoval spisovou značkou odvolacieho konania.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť, a z ktorých v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol vylúčený.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd postupoval v odvolacom konaní v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Občiansky súdny poriadok neobsahuje ustanovenie podľa

ktorého má súd prvého stupňa alebo odvolací súd povinnosť doručiť žalobcovi resp. účastníkovi, ktorý podal odvolanie vyjadrenie k tomuto odvolaniu.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody dovolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

V zmysle § 212 ods. 1 O. s. p. bol odvolací súd v danej veci rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

S poukazom na uvedené ustanovenia, ak by odvolací súd doručil žalobcovi vyjadrenie k odvolaniu, žalobcovi by uplynula lehota na podanie odvolania, a tým by nemohol relevantne reagovať na vyjadrenie žalovaného k odvolaniu.

Odvolací súd vždy nariadi pojednávanie v prípadoch uvedených v ust. § 214 ods. 1O. s. p. Je na úvahe odvolacieho súdu, či v ostatných prípadoch nariadi pojednávania. Odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, keď v danej veci nenariadil pojednávanie, nakoľko dôvod uvedený v § 214 ods. 1 nie je daný, t. z. nariadenie pojednávania bolo na vôli odvolacieho súdu, a tým nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu.

Tvrdenie, že žalobca nedisponoval spisovou značkou v danej veci sa nezakladá na pravde, nakoľko 28. 12. 2009 bolo žalobcovi doručené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bol žalobcovi oznámený deň a miesto vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu. Spisová značka odvolacieho súdu bola v predmetnom uznesení uvedená.

Dovolací súd konštatoval, že uznesenie odvolacieho súdu netrpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p.

Rovnako dovolací súd nezistil, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou taxatívne uvedenou v § 237 O. s. p.

Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p, ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný.

Pokiaľ žalobca v dovolaní poukazuje na nesprávne právne posúdenie veci, ide o skutočnosti, ktorými v zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. možno dovolanie odôvodniť, ale v dovolacom konaní ich možno zohľadniť, až vtedy, ak je dovolanie prípustné.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ust. § 243b ods. 5, § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p., t. j. podľa úspechu účastníkov v dovolacom konaní. Keďže úspešnému účastníkovi, t. j. žalovanému, trovy dovolacieho konania nevznikli, dovolací súd mu ich preto nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. októbra 2010

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková